

ruimtelijke
planning
& mobiliteit

woonprojecten

bedrijfs-
huisvesting

milieu & natuur

projectregie

Toekomstreflectie wvi

Onderzoek spoorwegerfgoed langs groene assen

Driemaandelijks nieuwsbrief | 14de jaargang | april 2013

vooraf

De maatschappelijke omgeving waarin gemeenten opereren, is volop in beweging. Dat zet hen er toe aan om samen te werken met andere gemeenten, in kleine clusters of regioverbanden. Daardoor stellen ze meteen ook andere verwachtingen aan wvi.

Om tijdig en adequaat op die evolutie te kunnen inspelen, hebben we vorig jaar een intensief denkproces gelanceerd over onze taakstelling en onze organisatie. De grote krachtlijnen stellen we u in deze wvi-info voor. De komende maanden zullen de nieuwe bestuursorganen van wvi en de conferenties van burgemeesters die krachtlijnen vertalen in een nieuwe strategie voor de periode 2013-2018.

In dit nummer leest u ook hoe we de revitalisering van onze oude bedrijventerreinen aanpakken. Uit een studieproject op Heernisse in Diksmuide puurden we een methodologie waarmee we ook andere oude bedrijventerreinen duurzaam nieuw leven willen inblazen. We vertellen u ook meer over een onderzoeksproject naar spoorwegerfgoed langs groene assen, dat we in opdracht van de provincie West-Vlaanderen hebben uitgevoerd.

Veel leesplezier!

Geert Sanders
algemeen directeur

oude bedrijventerreinen revitaliseren

Heernisse krijgt opfrisbeurt

Ook op onze oude bedrijventerreinen streeft wvi naar duurzame kwaliteit. Uit een proefproject in Heernisse (Diksmuide) hebben we een draaiboek gedistilleerd dat we nu ook op andere terreinen zullen toepassen.

Verouderde bedrijventerreinen een nieuwe dynamiek meegeven: dat is een belangrijke beleidsprioriteit van wvi. Bedrijventerreinen die in de jaren 60 tot 80 werden aangelegd, vertonen verouderingsverschijnselen, zowel op het openbaar domein als op individuele percelen. Bovendien voldoen ze niet aan nieuwe eisen, bijvoorbeeld in verband met gescheiden rioleringsstelsels.

draaiboek

Toen het Agentschap Ondernemen in 2005 een oproep lanceerde voor studieprojecten rond de reconversie van verouderde bedrijventerreinen, diende wvi Heernisse in als proefproject. Met Vlaamse middelen hebben we er een studieproject opgezet om te onderzoeken hoe we de revitalisering van oude bedrijventerreinen moeten aanpakken. Dat onderzoek leverde ons een draaiboek op, waarmee we nu ook andere verouderde bedrijventerreinen in onze portefeuille willen revitaliseren. Dat zal met Vlaamse overheidssteun kunnen gebeuren: er is namelijk een nieuw subsidiebesluit in de maak dat uitdrukkelijk inzet op revitalisering.

haalbare oplossingen

Het draaiboek omvat drie fasen. We illustreren ze beknopt aan de hand van het bedrijventerrein Heernisse aan de

Woumenweg in Diksmuide, een van de oudste terreinen die wvi heeft gerealiseerd: het werd ontwikkeld vanaf de vroege jaren '60 van de vorige eeuw.

- Inventaris.** In de eerste fase werden alle beschikbare gegevens over Heernisse geïnventariseerd: ruimtelijke kwaliteit, groen en openbaar domein, onderbenutte percelen enz. Dat werd aangevuld met een enquête bij de bedrijven op het terrein en met milieutechnische gegevens. Er werd een gedetailleerde terreininventaris opgemaakt, die werd verwerkt in GIS.
- Studiefase: oplossingstrajecten.** Voor diverse uitdagingen die de inventaris had blootgelegd, werden mogelijke oplossingen uitgewerkt: beeldkwaliteit, ontsluitingsinfrastructuur en bewegwijzering, faciliteiten en parkmanagement, de relatie met de omgeving enz. Ook voor deelprojecten werden scenario's uitgewerkt: de omgeving van het VTI, een nieuwe toegangsweg, de clustering van de gemeentelijke diensten en de site van het opgedoekte bedrijf Carpet Yarns.
- Plan van aanpak.** De Stad Diksmuide en wvi hebben elk oplossingsscenario gescreend op haalbaarheid, financieel doorgerekend en afgetoetst bij de bedrijven. Tegelijk hebben ze ook de mogelijke subsidie- en financie-

ringsmogelijkheden bestudeerd. Die grondige screening leverde een aantal scenario's op waarvoor een bestek werd aanbesteed en subsidies werden aangevraagd. Vervolgens werd een plan van aanpak opgemaakt. Enkele blikvangers: het bedrijventerrein krijgt nieuwe bewegwijzering, bijna alle wegen worden heraangelegd, er komen extra voet- en fietspaden en het rioleringsstelsel wordt volledig gescheiden, ook op perceelsniveau – daarvoor worden de bedrijven begeleid door een afkoppelingsdeskundige. Ook komt er een nieuwe centrale verkeersas, die ervoor moet zorgen dat de schoolomgeving van het VTI veiliger wordt. Het groenontwerp op de privé-percelen wordt afgestemd op het heraangelegd openbaar groen.

Intussen zijn de werkzaamheden volop aan de gang. Dankzij de accurate planning ondervinden de bedrijven zo weinig mogelijk hinder. Met onze expertise en ervaring in het coördineren van zulke complexe projecten zorgen we ervoor dat alle stakeholders soepel samenwerken en communiceren – de Stad Diksmuide, de nutsmaatschappijen, bedrijven, aannemers, studie bureaus, subsidiërende instanties enz.

MEER INFO

Johan Proot, Kelly Verstraete, 050 36 71 71
E-mail: j.proot@wvi.be, k.verstraete@wvi.be

een kompas voor

wvi denkt na over taken en organisatievorm

In 2012 heeft wvi grondig nagedacht over de toekomstige taakstelling en organisatie. Die reflectie werd gevoed door een wetenschappelijk begeleid extern onderzoek. Op basis van het eindrapport zullen de nieuwe bestuursorganen knopen doorhakken en een slagkrachtige nieuwe strategie opmaken.

■ Vanuit de regio's en gemeente klinken wel eens signalen dat ze behoefte hebben aan nieuwe, flexibele vormen van intergemeentelijke samenwerking, aan gespecialiseerde expertise, aan formules op maat. Bovendien werkt wvi in een snel evoluerende maatschappelijke en bestuurlijke context. Daarom is het essentieel dat we grondig nadenken over de taken die een intercommunale als wvi moet opnemen en over onze bestuurlijke, organisatorische en financiële aanpak.

Begin 2012 klopte wvi aan bij het onderzoeksbureau Idea Consult met de vraag dat denkproces te begeleiden. Het hele proces werd in de loop van 2012 afgerond, en begin 2013 presenteerde Idea Consult zijn eindrapport. Elders op deze pagina leest u meer over het verloop van het proces en over de manier waarop de 54 wvi-gemeenten erbij werden betrokken.

zes sturingsaspecten

Uit de gesprekken en bevragingen distilleerde Idea Consult zes zogenoemde 'sturingsaspecten'. Dat zijn de thema's waarover keuzes zich opdringen: de aanknopings-

punten om de taakstelling en de organisatie van wvi in te vullen en te sturen. Eigenlijk kun je die zes thema's in twee groepen verdelen.

De eerste drie sturen aan op een vernieuwing van wvi. De tweede groep is strategischer van inslag: de manier waarop drie thema's worden ingevuld kan de werking van wvi ingrijpend veranderen.

1. Performantie en efficiëntie. De wvi-medewerkers geven onze dienstverlening wvi 8,01 op 10, de gemeenten 7,26. Dat laatste cijfer is nog altijd behoorlijk. Vooral onze deskundigheid valt bij de gemeenten in de smaak. Het spreekt vanzelf dat we onze dienstverlening permanent willen verbeteren. Daarom zetten we extra in op knelpunten die het onderzoek blootlegt: respect voor timings en afspraken, communicatie over voortgang van projecten, klachtenmanagement. Voor alle knelpunten zijn interne verbetertrajecten opgezet. En tijdens onze consultatieronde met de nieuwe gemeentebesturen vragen we expliciet welke gemandateerden welke dossiers willen opvolgen. Voor elk domein willen we over

Overal in Vlaanderen denken intergemeentelijke verenigingen na over hun strategie en hun taken. De snel evoluerende omgeving waarin ze moeten werken, noopt hen daartoe. De toekomstreflectie van wvi past helemaal in dit plaatje. Alleen was de uitdaging hier nog complexer, door de schaalgrootte waarop wvi opereert. Het denkproces is grondig en wetenschappelijk verantwoord aangepakt. Ik hoop dat het de weg effent naar een krachtige nieuwe strategie.

prof. dr. Filip De Rynck,
academisch begeleidingsteam

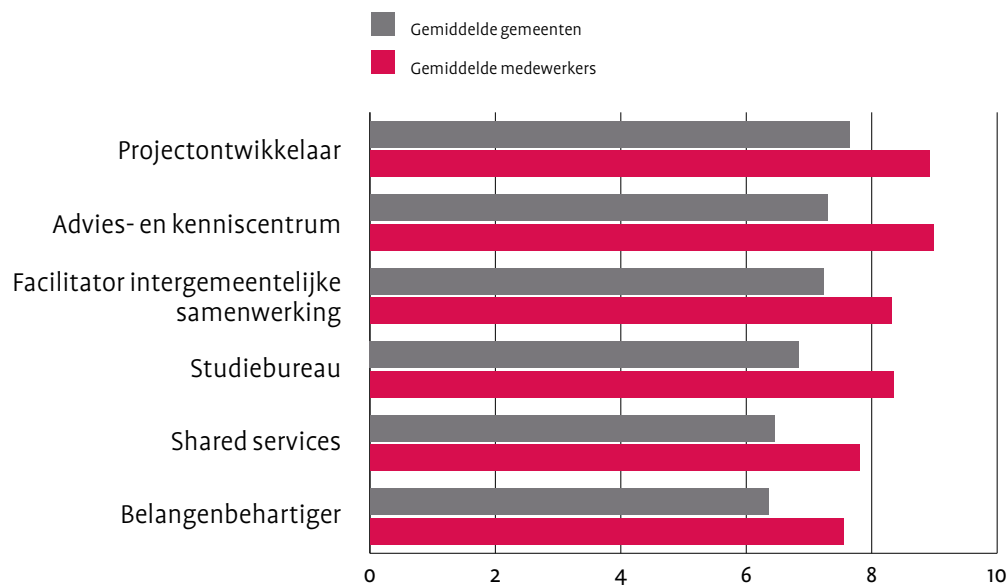
aansprekpunten in de gemeente beschikken, wat de communicatie over voortgang, verloop en timing efficiënter moet maken.

2. Functionele oriëntatie. Welke rol moet wvi spelen? Welk soort dienstverlener moeten we worden? Uit het onderzoek blijkt dat de gemeenten ons bevestigen in onze rol als projectontwikkelaar (woonprojecten en bedrijventerreinen) en als studie bureau – zij het voor dat laatste niet als preferentiële partner, maar als speler in de markt. Wvi kan zich volgens de gemeenten verder ontwikkelen als advies- en kenniscentrum en als begeleider die clusters van gemeenten ondersteunt in hun samenwerking.

3. Financiële formules. De gemeentelijke financiën staan zwaar onder druk, zodat gemeenten op zoek gaan naar alternatieve middelen. Voor woonprojecten en bedrijventerreinen neemt wvi momenteel alle investeringsrisico's; de eventuele winst gaat naar de intercommunale en wordt dus 'gecollectiveerd'. Alternatieve formules zijn mogelijk: zo kunnen betrokken gemeenten of regio's delen in de opbrengsten, tegen af te spreken voorwaarden – bijvoorbeeld dat ze in ruil voor deelname in de return ook participeren in kosten en risico's. Dat geldt niet alleen voor de projectwerking, maar ook voor de regiowerking: als gemeenten die willen versterken, kunnen ze zelf ook voor een extra financiële inbreng zorgen.

de toekomst

gemiddelde scores omtrent de toekomstige rollen van wvi

4. Inhoudelijke oriëntatie. Waar legt wvi inhoudelijke klemtonen? Behouden en versterken we onze focus op 'ruimte' en grondgebonden domeinen – wonen, bedrijventerreinen, natuur en milieu, ruimtelijke ordening, stedenbouw en mobiliteit? Breiden we die focus uit met thema's als energie en archeologie? Openen we ons voor persoonsgebonden domeinen als cultuur? Nemen we beheers- en managementtaken op voor de gemeenten? Doen we aan integrale sociaaleconomische streekontwikkeling?

5. Schaal en actieniveau. Momenteel begeleiden we in 90 procent van onze opdrachten de individuele gemeente. Tegelijk werken gemeenten steeds vaker samen in kleine clusters (twee tot vijf gemeenten). Die clusters biedt wvi nu al embryonale ondersteuning, bijvoorbeeld met de intergemeentelijke duurzaamheidsambtenaren en met een coördinator voor de ontwikkeling van de stationsomgevingen in Roeselare, Izegem, Ingelmunster, Tielt en Lichtervelde. Gemeenten werken ook samen op regioniveau, al zien ze de regio voorlopig vooral als een forum voor overleg, afstemming en ervaringsuitwisseling. Ook daarin worden ze nu al door wvi ondersteund. Wvi kan zich sterker profileren als makelaar en coördinator van projecten voor kleinere clusters en regio's. Vanzelfsprekend heeft dat gevolgen voor de rol die we spelen en de medewerkers die we aantrekken.

6. Nabijheid van wvi. Sommige gemeenten ervaren 'Brugge' als 'te veraf', op diverse manieren. Er is de *mentale* afstand: zijn de medewerkers wel bereikbaar genoeg, kunnen ze zich genoeg inleven? Er is de *fysieke* afstand, die te maken heeft met de standplaats van de medewerkers: Brugge, het streekhuis of de gemeente. De tevredenheid over de dienstverlening van wvi blijkt te groeien naarmate de medewerkers dichterbij de gemeente zitten. En ten slotte is er de *bestuurlijke* afstand: niet alle gemeenten zijn vertegenwoordigd in de raad van bestuur, zodat ze zich minder sterk bij de besluitvorming betrokken voelen. Een oplossing zou kunnen zijn om het bestuurlijke zwaartepunt naar de regio's te verleggen: drie regionale bestuurscomités zouden dan vertegenwoordigers naar een afgeslankte raad van bestuur kunnen afvaardigen.

scenario's

De zes sturingsaspecten kun je beschouwen als regelknoppen: naarmate je ze verschuift of moduleert, wordt wvi sterker of minder sterk veranderd of vernieuwd. Die mogelijke veranderingen of vernieuwingen heeft Idea Consult in een viertal scenario's gegoten. Die scenario's zijn bedoeld als een soort archetype: in de praktijk zal vermoedelijk een mengvorm als toekomstscenario uit de bus komen. De vier scenario's moeten vooral de bandbreedte illustreren van de mogelijke opties. Aan elk scenario zijn uiteraard organisatorische en financiële consequenties verbonden.

- Scenario 1: wvi blijft zich focussen op 'ruimte' als kerntaak, organisatievormen blijven nagenoeg ongewijzigd.
- Scenario 2: wvi wordt een streekintercommunale die regio's en clusters van gemeenten ondersteunt vanuit regiohubs. Die blijven verbonden met wvi.
- Scenario 3: wvi werkt samen met zelfstandige regioverbanden, die de gebiedswerking in de regio zelfstandig kunnen aansturen.
- Scenario 4: wvi maakt plaats voor regionale intercommunales, die eventueel nog onder een centrale rechtspersoon samenwerken.

en nu?

Het eindrapport analyseert de omgeving waarin wvi zal werken, inventariseert de noden en wensen van de gemeenten en wijst veelbelovende denksporen aan. Die moeten nu verder worden onderzocht. Dat is een opdracht voor de nieuwe bestuursorganen van wvi en voor de nieuw samengestelde burgemeestersconferenties: zij zullen de krachtlijnen uit het rapport verder uitwerken en bekijken welke richting wvi moet uitgaan. De gekozen beleidsopties worden dan vertaald in het strategisch plan 2013-2018.

MEER INFO

Geert Sanders, 050 36 71 71.
E-mail: g.sanders@wvi.be

We hebben grondig nagedacht over de taken die we moeten opnemen en over de manier waarop we ons kunnen organiseren om ze efficiënt uit te voeren. Daarbij lieten we ons inspireren door een grondig extern onderzoek. Daarmee zit ons deel van het traject er op: het is nu aan de nieuwe bestuursorganen en aan de burgemeestersconferenties om sporen te leggen naar een nieuwe, slagkrachtige en klantgerichte wvi.

Luc Vanparys,
voorzitter wvi 2007-2012

begeleiding en communicatie

Het onderzoek werd uitgevoerd door Idea Consult. Een stuurgroep volgde het proces van dichtbij op en een academisch team zorgde voor wetenschappelijke ruggensteun. Alle 54 wvi-gemeenten werden geïnformeerd over voortgang en resultaten.

De stuurgroep telde 16 leden en bestond uit vertegenwoordigers van de vennoten en van het directiecomité. Het burgemeestersoverleg van de regio's Midden-West-Vlaanderen, Westhoek en Brugge-Oostende vaardigde telkens vier vertegenwoordigers af. Dat deed ook het directiecomité van wvi.

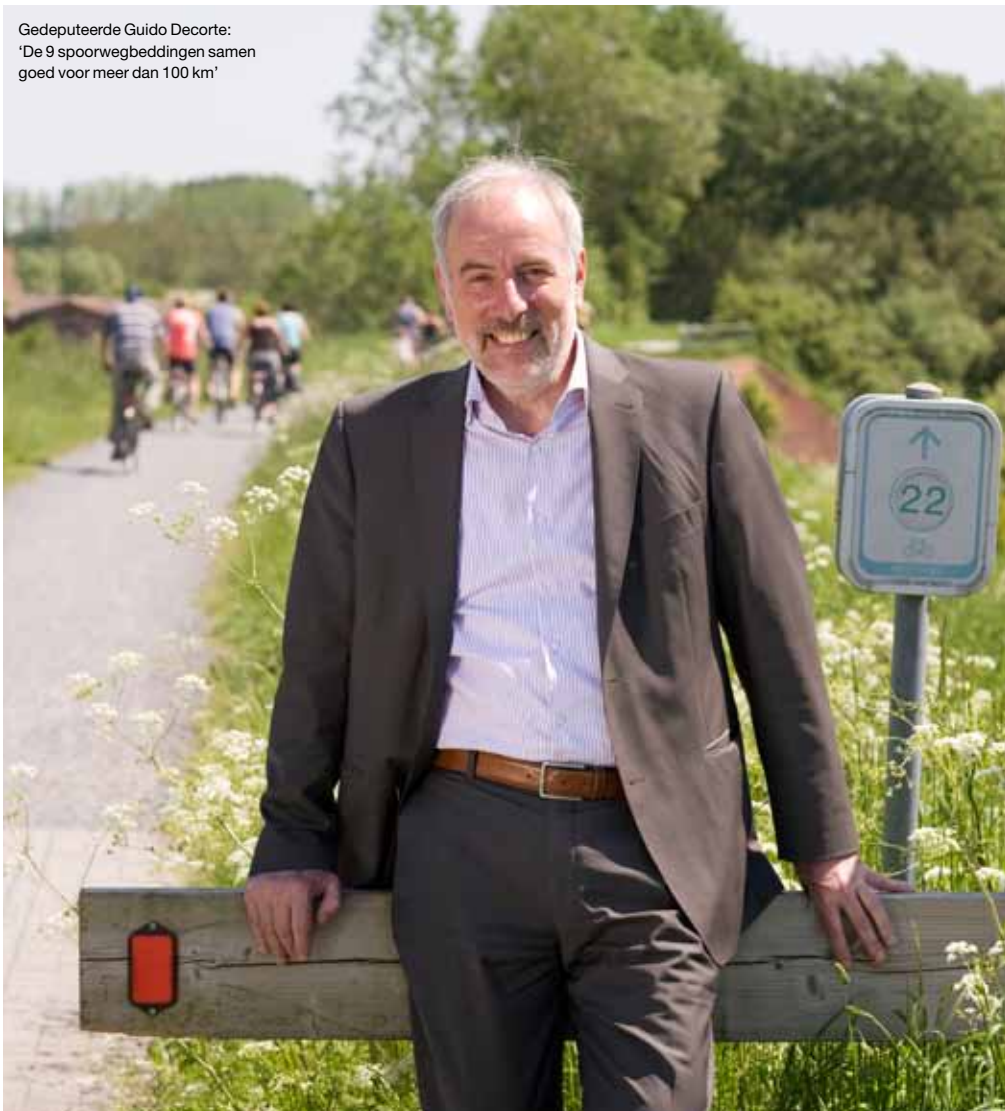
Het academisch team bestond uit experts op het gebied van intergemeentelijke samenwerking en stond onder leiding van prof. dr. Filip De Rynck (Hogeschool Gent). De andere vier leden waren Geert Anthierens (griffier provincie West-Vlaanderen), prof. dr. Herwig Reynaert (UGent), Mark Suykens, directeur VVSG en prof. dr. Joris Voets (toen KULeuven, nu Ugent).

De 54 gemeenten die venoot zijn bij wvi werden met vier nieuwsflashes op de hoogte gehouden van het onderzoek. Ook in de bestuursorganen van wvi – raad van bestuur, directiecomité, regionale comités – werd regelmatig over de toekomstreflectie gecommuniceerd. Het eindrapport werd toegelicht bij alle conferenties van burgemeesters.

het onderzoek

- **INTERVIEWS.** Bij 15 gemeentebesturen werden face-to-face interviews afgenomen. Daarin werd gepeild naar de motieven voor intergemeentelijke samenwerking, de thema's en taken waarvoor samenwerking wordt gezocht, de schaal en de organisatievorm enz. De 15 gemeenten werden gekozen in overleg met wvi en het academisch begeleidingsteam, op zo'n manier dat ze een representatief staalkaart vormden van de 54 wvi-gemeenten.
- **ONLINE BEVRAGING BIJ 54 GEMEENTEBESTUREN.** In alle 54 aangesloten gemeenten werd een online-bevraging uitgevoerd bij alle burgemeesters, schepenen en gemeentesecretarissen. De vragen gingen onder meer over de kwaliteit van de dienstverlening en over de toekomstige taakstelling en organisatievormen.
- **BIJ MEDEWERKERS.** Dezelfde online bevraging werd ook uitgevoerd bij de medewerkers van de wvi.

Gedeputeerde Guido Decorte:
'De 9 spoorwegbeddingen samen
goed voor meer dan 100 km'

langs negen Groene Assen

spoorwegerfgoed geïnterpreteerd

In opdracht van de provincie West-Vlaanderen heeft wvi het spoorwegerfgoed langs negen Groene Assen geïnterpreteerd. Tegelijk hebben we de provincie een kader aangereikt om af te wegen of spoorwegrelicten al dan niet moeten worden bewaard.

De voorbije jaren heeft de provincie West-Vlaanderen negen oude spoorwegbeddingen van de NMBS aangekocht, met de bedoeling er functionele en recreatieve 'Groene Assen' van te maken. Langs die assen bevinden zich nog heel wat relicten die met de spoorweg samenhangen: paaltjes, wachthuisjes, signalisatieborden, spoorwegbruggen enzovoort. Als de spoorwegbeddingen worden heringericht, dreigt dat erfgoed verloren te gaan. Daarom vroeg de gebiedswerking van de provincie wvi om het erfgoed in kaart te brengen en een afwegingskader op te maken. Op basis daarvan kan de provincie dan voor elk object beslissen of het al dan niet moet worden bewaard of hersteld.

444 objecten

Op basis van een grondige terreinverkenning en van historisch onderzoek heeft wvi 444 objecten geïnterpreteerd. Elk object kreeg een individuele code, werd vastgelegd met GPS-coördinaten en werd beschreven in een fiche van een viertal pagina's. Van elk object werd de intrinsieke waarde bepaald en ook de locuswaarde – de waarde die een object heeft dankzij de locatie en de context. Die cijferwaarden werden dan omgezet in een waardeoordeel, van 'slecht' over 'middelmattig' tot 'zeer waardevol'. Voor elke Groene As hebben we ook de historische achtergrond geschetst en de natuurwaarden aangegeven.

Wvi inventariseerde het erfgoed langs de volgende negen assen: de Groene 62 van Torhout tot Oosten-

de, de Frontzate van Diksmuide tot Nieuwpoort, de Triemaarzate van Avelgem tot Spiere, het Guldensporenpad van Kortrijk tot Avelgem, de Abdijenroute van Brugge tot Maldegem, de Kezelbergrouwe van Roeselare tot Menen, de Vrijbosroute van Ieper tot Kortemark, de Stroroute van Zonnebeke tot Roeselare en de Vloethemveldzate te Zedelgem.

inspiratie

'De negen spoorwegbeddingen die we hebben aangekocht, zijn samen goed voor meer dan 100 kilometer,' zegt gedeputeerde Guido Decorte, die onder meer bevoegd is voor gebiedsgerichte werking en provinciale domeinen. 'De komende jaren willen we die herinrichten, met oog voor recreatie en natuur. De inventaris van het spoorwegerfgoed langs die Groene Assen is voor ons erg waardevol: hij zal ons inspireren bij de opmaak van de nodige visie- en inrichtingsplannen. Bij de herinrichting is de historische herwaardering van de assen en hun nabije omgeving immers ook belangrijk, naast de recreatieve en natuurlijke component. We willen de gebruikers een zo breed mogelijk verhaal aanbieden: wandelen en fietsen op een Groene As moet een totaalbeleving worden.'

MEER INFO

Ann Soulliaert en Nele Vanderstraeten, 050 36 71 71
E-mail: a.soulliaert@wvi.be, n.vanderstraeten@wvi.be

flash

regionaal overleg milieu over energie en klimaat

Op 12 en 14 maart vond weer een regionaal overleg voor gemeentelijke milieuverantwoordelijken plaats, georganiseerd door de provincie West-Vlaanderen, Leiedal en wvi. Dit keer stonden energie en klimaat in de kijker. Er werd ingegaan op nieuwe verplichtingen inzake hernieuwbare energie, de toekomst van zonnepanelen, warmtenetten en micro-warmtekrachtkoppeling. Ook werd het klimaatschetsboek voorgesteld, dat in opdracht van de provincies West- en Oost-Vlaanderen werd opgemaakt. Het boek geeft de mogelijke effecten in beide provincies van verschillende klimaatscenario's weer. Ten slotte kwam ook het Covenant of Mayors of burgemeestersconvenant aan bod. Er werd toegelicht hoe de provincie en de intercommunales de gemeenten bij dat convenant kunnen ondersteunen.

MEER INFO

Ann Tack, 050 36 71 71. E-mail: a.tack@wvi.be

nieuwe mobiliteits- decreet sinds 1 maart

Sinds 1 maart 2013 is het nieuwe mobiliteitsdecreet van kracht. Dat zorgt voor heel wat veranderingen in het mobiliteitslandschap. Het gemeentelijk mobiliteitsplan blijft de basis. Zonder dat plan kan de gemeente geen beroep doen op subsidies voor wegwerkzaamheden aan gewestwegen, maar evenmin voor fietspaden op gemeentewegen.

De gemeente zal haar mobiliteitsplan één keer per legislatuur moeten evalueren. De financiële ondersteuning die de Vlaanderen biedt, is voor heel wat gemeenten sterk toegenomen. Dat betekent dat veel gemeenten hun mobiliteitsplan bijna gratis kunnen laten opmaken of verbreden en verdiepen.

De gemeentelijke begeleidingscommissie wint aan belang en neemt de voornaamste beslissingen. De provinciale auditcommissie (PAC) wordt vervangen door de regionale mobiliteitscommissie (RMC) met een kwaliteitsadviseur.

De vroegere modules worden vervangen door samenwerkingsovereenkomsten op gewestwegen of subsidieprojecten op gemeentewegen. De financiële ondersteuning van de hogere overheden blijft nagenoeg behouden.

MEER INFO

Voor meer informatie of voor de opmaak van uw gemeentelijk mobiliteitsplan of andere mobiliteitsstudies kan u terecht bij Stef Luyckx en Margo Swerts, 050 36 71 71. E-mail: s.luyckx@wvi.be, m.swerts@wvi.be.

Vlarem-checklists zijn klaar

Eind 2012 heeft wvi de Vlarem-checklists afgerond en aan de deelnemende gemeenten overgemaakt. Ze moeten de gemeenten in staat stellen om bedrijven van klasse 2 en 3 vlotter, efficiënter en op een gestandaardiseerde manier te controleren. Zulke controles zijn bijvoorbeeld nodig in het kader van een milieuvergunningaanvraag of naar aanleiding van klachten. Voor de meest voorkomende rubrieken werden checklists opgemaakt. Ook is een kruistabel opgesteld, zodat de controleurs snel kunnen zien welke rubrieken voor welk bedrijf van toepassing zijn. Er werden ook nuttige weetjes aan toegevoegd.

Wvi zorgde voor de redactie en de coördinatie van de checklists, die werden voorgelegd aan een klankbordgroep van milieuambtenaren. Alles samen waren 32 gemeenten bij het intergemeentelijke project betrokken, waarvan er 22 een beroep kunnen doen op subsidies in het kader van de Samenwerkingsovereenkomst 2008-2013.

MEER INFO

Meer info: Ann Van Ackere, 050 36 71 71
E-mail: a.vanackere@wvi.be